

figtsmæssigt, naar vi skabte en ny Ret, at den blot i Henseende til Formen skulde komme til at indtage en heldig Stilling. Jeg troer derfor, at det Spørgsmaal, om der skal gives frit Skjøn til Afgjørelse af disse Retsfager, er tillagt en Betydning, som det slet ikke har. Der er her ikke Spørgsmaal om at skabe andre Lovregler, det har ved dette Lovudkast kun været tilfattet at tilveiebringe en Procesmaade for Søs og Handelsfager, som kunde være bedre end den, vi hidtil have kjendt. Der staaer i § 20, at en Mand, som boer i Sylland eller udenfor Kjøbenhavn, i visse Tilfælde er pligtig til at svare for Søs og Handelsretten i Kjøbenhavn; men det forekommer mig dog, at det vilde være en ganske besynderlig Retstilstand, at, naar denne Mand blev sagsøgt for Søs og Handelsretten i Kjøbenhavn, kunde han komme til at lide en Dom, der var affagt efter ganske andre Beviisregler, end hvis han angaaende den selv samme Sag var bleven sagsøgt i sit Hjem, hvor han vilde være vis paa at blive dømt efter de almindelige Beviisregler; bliver han derimod, som sagt, sagsøgt af Søs og Handelsretten i Kjøbenhavn, saa vil han, naar de Herrers Ueningsforslag bliver antaget, være udsat for at blive dømt efter ganske andre Regler; saadanne Uoverensstemmelse troer jeg at man vel skal vogte sig for at fremkalde. Dersom denne Lov omfattede hele Landet, var det maaskee et andet Spørgsmaal; men hele denne Lov gaaer ikke ud paa at give en ny Handelsret, men blot ud paa at skabe en ny Form for Handelsfagers Afgjørelse; naar der her forelaae et Udcast til Lov om en Handelsret for Danmark, jeg mener dermed en Handelslovbog, er det klart, at Spørgsmaalet om Beviis i Søs og Handelsfager vilde være en væsentlig Deel deraf, men

dette Spørgsmaal hører efter min Formening slet ikke hjemme i en Procesmaade.

Jessen: Jeg ønsker at sige et Par Ord i Anledning af hvad min ærede Nabo (N. Hage) idag har udtalt. Det forekommer mig, at han vilde hævde den sunde Sands i Afgjelse af Domme ene for de ikke lovlærde Dommere, og at han i Modsetning dertil søgte at godtgjøre, at naar Juristerne i en Sag skulde dømme efter de ved Lov foreskrevne Regler, maatte de slavisk følge Reglerne om, hvad der skulde ansees for at være beviist eller ikke beviist; men efter min Formening, er dette aldeles ikke Tilfældet. Den ærede Rigsdagsmand for Ribe Amts 2den Valgfreds (S. Hage) holdt igaar et interessant Foredrag, som meget tiltalte Tølfelsen; jeg er enig med ham i, at det er en af Lovgivningens Opgaver at bringe det dertil, at den juridiske og moralske Visshed om en Sag ikke skulde komme i Collision, men jeg troer ikke, at vor nu gjældende Lovgivning har forsøgt at foreskrive saa abstracte Regler for, hvad der skal ansees for at have afgivet tilstrækkelig Visshed, at den jo har overladt særdeles Meget til Dommernes Skjønsomhed, saa at de paa ingen Maade ere slavisk bundne til, fordi et Lovbunds Beviis i Quantiteten er tilveiebragt, af den Grund ikke at tage Hensyn til, hvorvidt Beviisets Indhold er saaledes, at det fyldestgør den sunde Dømmekraft. Jeg troer tværtimod, at vor hele Retsudvikling og den Lovfortolking, der i en lang Arrække har gjort sig gjældende, har bragt det dertil, at Dommerne kun meget lidet føle sig bundne ved de abstracte Regler om, hvad der hører til Beviis, men at de selvstændigen skjønde, om et Beviis ogsaa efter Alt, hvad der foreligger, maa antages at være tilstede.